

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Sžf/4/2015
Identifikačné číslo spisu: 7013201047
Dátum vydania rozhodnutia: 18.01.2017
Meno a priezvisko: Mgr. Peter Melicher
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:7013201047.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: STAVIVÁ PLUS Trebišov s.r.o., so sídlom Hlavná 2, Malá Bara, IČO: 36 590 193, zast. advokátom: JUDr. Ľuboš Petrovský, so sídlom Šuúrova 20, Košice, proti žalovanému: Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky, Lazovná 63, Banská Bystrica, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 1100303/1/34750-222883/2013/5081 zo dňa 07. mája 2013, konajúc o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach č. k. 7S/172/2013-33 zo dňa 19. novembra 2014, jednohlasne, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Košiciach č. k. 7S/172/2013-33 zo dňa 19. novembra 2014 p o t v r d z u j e.

Odôvodnenie

I.

Krajský súd v Košiciach napadnutým uznesením podľa § 138 ods. 1 a 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) nepriznal žalobcovi oslobodenie od súdnych poplatkov.

V odôvodnení uznesenia krajský súd vychádzal z obsahu ustanovenia § 138 ods. 1 O.s.p., ktoré umožňuje vyhovieť žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov iba v prípade, ak sú kumulatívne splnené obidve podmienky, teda odôvodnenosť z pohľadu pomerov účastníka a zároveň sa nejedná o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva a ust. § 138 ods. 2 O.s.p. dokladovať svoje majetkové pomery na predpísanom tlačive.

O oslobodení od súdnych poplatkov v zmysle citovaného zákonného ustanovenia rozhoduje súd na návrh účastníka konania, ku ktorému je tento povinný pripojiť listinné dôkazy, deklarujúce jeho majetkové pomery. Je preto výlučne na žalobcovi, aby svoje tvrdenie o nepriaznivých pomeroch sám dostatočne preukázal. Návrh na oslobodenie od súdnych poplatkov podal žalobca až po tom, ako mu

bola doručená výzva prvostupňového súdu na zaplatenie súdneho poplatku zo dňa 08.10.2013 vo výške 70 € (položka 10a/ sadzobníka súdnych poplatkov tvoriaca prílohu zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch). Žalobca ako právnická osoba vznikol za účelom podnikania. Samotná skutočnosť, že tento ako žiadateľ o oslobodenie od súdnych poplatkov, deklaruje nedostatok finančných prostriedkov ešte neznamená, že jeho majetkové pomery toto oslobodenie od súdnych poplatkov odôvodňujú. Pomery účastníka konania (fyzickej i právnickej osoby, podnikateľský i nepodnikateľský subjekt) nie sú určované len finančnou hotovosťou, resp. stavom na bankových účtoch, ale jeho celkovou finančnou a majetkovou situáciou.

Z neúplných dokladov predložených žalobcom vyplýva, že aj nepriaznivá hospodárska (finančná) situácia žalobcu je dôsledkom skutočností, ktorých pôvod je v podnikaní a s podnikaním nevyhnutne súvisia. Pre každú podnikateľskú činnosť je typické, že so sebou nesie riziko neúspechu v podnikaní. V prípade oslobodenia žalobcu od platenia súdneho poplatku by išlo o prenášanie podnikateľského rizika na štát, ktorý by tým, že by podnikateľovi bolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov, znášal následky zlého hospodárenia podnikateľa, čo je neprípustné. Pomery žalobcu by odôvodňovali oslobodenie od súdnych poplatkov, len keby podnikateľ nemohol zaplatiť súdny poplatok zo svojej majetkovej podstaty z dôvodu vyššej moci, ktorá nemá pôvod v podnikaní. Vzhľadom na majetok žalobcu - základné imanie s rozsahom splatenia 6640 €, ktorý podľa výpisu z Obchodného registra SR žalobca vlastní ako spoločnosť s ručením obmedzeným, súdny poplatok vo výške 70 €, ktorý má žalobca v konaní zaplatiť, nepredstavuje tak vysokú sumu, ktorú by nebol schopný uhradiť. Skutočnosť tvrdené žalobcom - zaistenie a navrátenie účtovných a iných dokladov orgánmi činnými v trestnom konaní považuje prvostupňový súd za irelevantné.

II.

Proti tomuto uzneseniu podal žalobca v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.) odvolanie z dôvodov podľa § 205 ods. 2 písm. c/ a f/ O.s.p., napádajúc, že súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav a nesprávne právne posúdil vec. Žalobca má za to, že sú u neho splnené podmienky na oslobodenie od platenia súdnych poplatkov.

Petitom odvolania žalobca navrhuje, aby odvolací súd uznesenie krajského súdu zmenil tak, že žalobcovi prizná oslobodenie od súdnych poplatkov v celom rozsahu.

Žalobca v odvolaní uvádza, že patrí do skupiny spoločností personálne spojených s W. O.. Súčasťou zámeru zaťažiť žalobcu a spoločnosti personálne prepojené s p. W. O. sú stovky výziev, miestnych zisťovaní a ústnych pojednávaní, kde daňové orgány vyžadovali účasť p. W. O. ako osoby nezastupiteľnej. Od menovaného vyžadovali tisícky odpovedí bez reálnej výpovednej hodnoty. Voči tomuto postupu sa spoločnosti personálne spojené s p. W. O. museli brániť uplatnením svojich práv súdnou cestou. Z uvedeného dôvodu sú spoločnosti personálne spojené s p. W. O. účastníkmi niekoľko desiatok (až stovák) súdnych sporov, keď podanými žalobami napadli nezákonnosť postupu ako aj rozhodnutí daňových úradov. Ani jedna z vyššie uvedených súdnych vecí podľa informácií, ktorými disponuje žalobca, nebola právoplatne ukončená v neprospech týchto subjektov. Vzhľadom na uvedené má žalobca za to, že jeho žaloba (obsahovo značne podobná iným podaným a úspešným žalobám) je odôvodnená a nejde o zjavne bezúspešné uplatnenie práva.

S ohľadom na neprimerané zaťaženie spoločností spojených s p. W. O. zo strany daňových úradov, pokračovanie v daňových kontrolách zo strany správcu dane, nerešpektujúceho rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach, nezákonné zadržovanie finančných prostriedkov patriacich spoločnostiam spojených s p. W. O. zo strany daňových úradov, blokovaním majetku a v neposlednom rade aj z dôvodu negatívnej medializácie veci zo strany štátnych orgánov spoločnosti spojené s p. W. O. (teda aj žalobca) nemôžu vykonávať žiadnu podnikateľskú činnosť. Z týchto dôvodov sa spoločnosti dostali do finančnej tiesne a žalobca nedisponuje žiadnou finančnou hotovosťou, s ktorou by mohol voľne disponovať. Taktiež žalobca nemá žiaden hnutelný či nehnuteľný majetok relevantnej hodnoty, ktorý by bolo možné speňažiť a s ktorým môže disponovať.

Žalobca nesúhlasí s odôvodnením prvostupňového súdu, že tieto okolnosti sú pre posúdenie žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov irelevantné, nakoľko práve tieto okolnosti vytvárajú situáciu, ktorá znemožňuje žalobcovi súdny poplatok uhradiť, t.j. žalobca má za to, že pomery žalobcu oslobodenie od súdneho poplatku odôvodňujú.

Žalobca má za to, že súdom vyrubená povinnosť uhradiť súdny poplatok žalobcovi prakticky znemožňuje domáhať sa ochrany svojich práv súdnou cestou. Výška súdneho poplatku síce nepredstavuje príliš vysokú čiastku (pre žalobcu je aj táto suma v súčasnosti vysoká), no spoločnosti personálne spojené s p. W. O. sú účastníkmi množstiev súdnych sporov, a tak celková výška súdnych poplatkov, ktorými sú tieto spoločnosti zaťažené predstavujú sumy až niekoľko desiatok tisíc eur.

Žalobca uviedol, že nepriznanie oslobodenia od súdnych poplatkov z dôvodu, že žalobca je podnikateľom a došlo by tým k preneseniu podnikateľského rizika z podnikateľa na štát, nemá oporu ani v súčasnej právnej praxi a nie je v súlade s judikatúrou Najvyššieho súdu SR. V tejto súvislosti žalobca poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 5Obo/127/2008, 5Obo/128/2008, 5Obo/129/2008 zo dňa 30. júla 2009, ako aj na uznesenie Krajského súdu v Košiciach č. k. 4 Cob/39/2012-135.

Ďalej žalobca uviedol, že nesúhlasí s tvrdením prvostupňového súdu, že žalobca nepreukázal ním tvrdené skutočnosti, súd žalobcu nevyzval na doplnenie žiadnych dôkazov, nevykonal žiadne ďalšie dokazovanie a bez ďalšieho rozhodol v neprospech žalobcu, čo žalobca považuje za postup v rozpore so zákonom.

III.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.) preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu z dôvodov a v rozsahu uvedenom v odvolaní žalobcu (§ 212 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.) postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 250ja ods. 2 veta prvá O.s.p. a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu proti uzneseniu o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov nie je možné vyhovieť.

Najvyšší súd z predloženého spisového materiálu krajského súdu zistil, že žalobca sa žalobou podanou na krajskom súde domáhal preskúmania rozhodnutia žalovaného č. 1100303/1/34750-222883/2013/5081 zo dňa 07.05.2013.

Žalobca nezaplatil súdny poplatok za žalobu súčasne s jej podaním, preto ho krajský súd výzvou zo dňa 05.03.2014 vyzval, aby v lehote 10 dní zaplatil súdny poplatok za žalobu v sume 70 € podľa položky č. 10 písm. a/ sadzovníka súdnych poplatkov zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov (ďalej len „ZSP“).

Uvedená výzva na zaplatenie súdneho poplatku bola právnemu zástupcovi žalobcu doručená dňa 11.03.2014. Výzvou zo dňa 28.10.2014 doručenou 04.11.2014 bol žalobca vyzvaný na zdokladovanie majetkových pomerov doručením vyplneného tlačiva podľa § 138 ods. 2 O.s.p.

Na túto výzvu právny zástupca žalobcu reagoval tak, že tlačivo s vyplnenými údajmi nepredložil.

Podľa § 5 ods. 1 písm. a/ zákona č. 71/1992 Zb. ZSP poplatková povinnosť vzniká podaním návrhu, odvolania a dovolania alebo žiadosti na vykonanie poplatkového úkonu, ak je poplatníkom navrhovateľ, odvolateľ a dovolateľ.

Podľa § 138 ods. 1 O.s.p. na návrh môže súd priznať účastníkovi celkom alebo sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov, ak to pomery účastníka odôvodňujú a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Ak nerozhodne súd inak, vzťahuje sa oslobodenie na celé konanie a má i spätnú účinnosť; poplatky zaplatené pred rozhodnutím o oslobodení sa však nevracajú.

Podľa § 246c ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona. Opravný prostriedok je prípustný, len ak je to ustanovené v tejto časti. Proti rozhodnutiu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky opravný prostriedok nie je prípustný.

Zákonodarca v citovanom ustanovení Občianskeho súdneho poriadku pripúšťa možnosť čiastočného, prípadne úplného oslobodenia od súdnych poplatkov. Predpokladom priznania oslobodenia od súdnych poplatkov je v prvom rade samotná žiadosť účastníka konania, preukázanie dôvodov, spočívajúcich v majetkových, sociálnych, finančných a pod. pomeroch účastníka, odôvodňujúcich oslobodenie od súdnych poplatkov a súčasne preukázanie, že nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Povinnosťou súdu je skúmať splnenie podmienok pre oslobodenie od súdnych poplatkov v každom prípade individuálne a to aj vzhľadom na individuálnosť každého konania.

Účelom ustanovenia § 138 O.s.p. je, aby účastníkovi nebolo len pre jeho majetkové a sociálne pomery znemožnené uplatňovať alebo brániť svoje právo. Pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov musia byť súčasne splnené dve podmienky. Prvou je nepriaznivá finančná, resp. majetková situácia a druhou skutočnosť, že nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva (teda quasi pravdepodobnosť úspechu v ďalšom konaní na strane žiadateľa). V prípade fyzických osôb sa prihliada aj na osobné a rodinné pomery. Vychádzajúc, ako z jazykového výkladu uvedeného zákonného ustanovenia, tak i zo zásady rovnosti účastníkov občianskeho súdneho konania, deklarovanou taktiež Európskym súdom pre ľudské práva, zákon nerozlišuje medzi subjektmi podnikateľskými a nepodnikateľskými. Oprávnenosť žiadosti preto súd hodnotí z hľadiska splnenia uvedených podmienok, pričom vychádza zo skutočností, preukázaných žiadateľom.

O oslobodení od súdnych poplatkov v zmysle uvedeného zákonného ustanovenia súd rozhoduje na návrh účastníka konania, ku ktorému je tento povinný pripojiť listinné dôkazy, deklarujúce jeho majetkové pomery.

Krajský súd v prejednávanvej veci vykonal zisťovanie majetkových pomerov žalobcu, ktoré je potrebné nielen tvrdiť, ale ich aj preukázať. Je potrebné zdôrazniť, že dôkazné bremeno je výlučne na žalobcovi, preto jeho tvrdenia v odvolaní, že súd nevyzval žalobcu na doplnenie žiadnych dôkazov, nevykonal žiadne dokazovanie a vec bez ďalšieho rozhodol v neprospech žalobcu, sú právne irelevantné. Nič nebránilo žalobcovi, aby k návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkov pripojil aj iné dôkazy ako len tlačivo pre dokladovanie pomerov.

Podľa § 121 O.s.p. netreba dokazovať skutočnosti všeobecne známe alebo známe súdu z jeho činnosti, ako aj právne predpisy uverejnené alebo oznámené v Zbierke zákonov Slovenskej republiky a právne záväzné akty, ktoré boli uverejnené v Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev a v Úradnom vestníku Európskej únie.

Podľa § 125 O.s.p. za dôkaz môžu slúžiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť stav veci, najmä výsluch svedkov, znalecký posudok, správy a vyjadrenia orgánov, fyzických osôb a právnických osôb, listiny, ohliadka a výsluch účastníkov. Pokiaľ nie je spôsob vykonania dôkazu predpísaný, určí ho súd.

Podľa § 132 O.s.p. dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci.

Majetkové pomery žalobcu nemožno považovať za skutočnosti všeobecne známe alebo známe súdu z jeho činnosti a konanie o oslobodenie od súdneho poplatku nie je konaním, v ktorom by zákon ukladal súdu vyhľadávaciu povinnosť vo vzťahu k dôkazom potrebným na zistenie skutkového stavu. Je preto výlučne na žalobcovi, aby svoje tvrdenie o nepriaznivých pomeroch sám preukázal, na čo slúži, okrem iných, aj tlačivo, ktoré je dostupné na internete.

Najvyšší súd Slovenskej republiky má za to, že predložené dôkazy zo strany žalobcu nezakladajú priznanie oslobodenia od súdneho poplatku, ktorý je v tomto prípade 70 €. „Pre posúdenie dôvodnosti priznania oslobodenia od súdnych poplatkov z hľadiska pomerov účastníka sú rozhodujúce najmä jeho majetkové a sociálne pomery, ale aj výška súdneho poplatku a povaha nároku.“ (Uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 6Sžo/190/2009).

Nakoľko žalobca nepredložil súdu riadne vyplnené tlačivo o dokladovaní svojich majetkových pomerov, tak neunesol dôkazné bremeno o svojich nepriaznivých majetkových pomeroch, ktoré by viedli k záveru, že má byť od súdnych poplatkov oslobodený. Navyiac uloženie povinnosti zaplatiť súdny poplatok vo výške 70 € nepredstavuje podľa najvyššieho súdu tak vysokú sumu, ktorú by žalobca nebol schopný uhradiť.

Žalobca v odvolaní poukazuje na skutočnosť, že v prípade jeho žaloby sa nejedná o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Krajský súd sa vo svojom rozhodnutí nezaoberal otázkou svojvoľného alebo zrejme bezúspešného uplatňovania alebo bránenia práva. Odvolací súd má za to, že pokiaľ nebola splnená podmienka nepriaznivej finančnej situácie žalobcu pre oslobodenie od súdneho poplatku, nie je potrebné skúmať splnenie druhej kumulatívnej podmienky bezúspešného uplatňovania alebo bránenia práva.

Vzhľadom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie krajského súdu podľa 250ja ods. 3 veta druhá O.s.p. a § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil, pretože krajský súd vo veci rozhodol po vecnej i právnej stránke správne a jeho postup pri rozhodovaní o návrhu žalobcu na oslobodenie od súdneho poplatku maximálne rešpektoval a chránil jeho práva na spravodlivý súdny proces.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.